

INSPIRE W KONTEKŚCIE EUROPEJSKIEJ AGENDY CYFROWEJ

Alessandro Annoni

Wspólny Ośrodek Badawczy
Komisja Europejska

Słowa kluczowe: dyrektywa INSPIRE, Europejska agenda cyfrowa, informacja przestrzenna

Dyrektywa INSPIRE

Dyrektywa INSPIRE 2007/2/EC¹, ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej dla Wspólnoty Europejskiej, została przyjęta w marcu 2007 roku, po sześciu latach wytrwałych wysiłków od momentu rozpoczęcia prac. Ten długi okres był potrzebny przede wszystkim do sformułowania ram technicznych i politycznych we współpracy z czołowymi ekspertami z krajów członkowskich i odpowiednimi interesariuszami Wspólnoty, a następnie do przeprowadzenia negocjacji politycznych między Parlamentem Europejskim i Radą. Zatwierdzenie dyrektywy jest kamieniem milowym w rozwoju IIP w Europie i stanowi wzór dla innych rozwiązań tego rodzaju na całym świecie.

Dyrektywa INSPIRE wprowadza ogólne zasady tworzenia infrastruktury informacji przestrzennej w Europie w oparciu o infrastrukturę informacji przestrzennej utworzone i działające w krajach członkowskich. Elementy składowe tych infrastruktur obejmują: 1) metadane, 2) tematy danych przestrzennych, 3) usługi sieciowe, 4) umowy dotyczące dzielenia się danymi oraz 5) środki zapewniające koordynację i monitoring.

Kluczowym celem INSPIRE jest sprawienie, żeby więcej lepszej informacji przestrzennej (geograficznej) było dostępne dla tworzenia polityki wspólnotowej oraz wdrażania w wielu sektorach, poczynając od polityki środowiskowej, a następnie obejmującej inne sektory takie jak rolnictwo, transport itp.

INSPIRE przewiduje wprowadzenie zintegrowanych usług informacji przestrzennej, opartych na sieci baz danych połączonych wspólnymi standardami i protokołami dla zapewnienia kompatybilności i interoperacyjności. Powinny się one opierać na infrastrukturach informacji przestrzennej stworzonych przez kraje członkowskie w sposób kompatybilny ze wspólnymi zasadami wdrażania i uzupełnione środkami podejmowanymi na szczeblu Wspólnoty. Te środki powinny zapewniać, że infrastruktury stworzone przez kraje członkowskie są kompatybilne i mogą być wykorzystywane w kontekście wspólnotowym i transgranicznym.

¹ Dyrektywa 2007/2/EC Final, 14.03. 2007 – OJ L 108/1 z 25.04.2007.

INSPIRE stosuje się do danych przestrzennych utrzymywanych przez lub na rzecz władz publicznych przy realizacji ich zadań publicznych. Ponieważ wielka różnorodność formatów i struktur danych we Wspólnocie hamuje skuteczne formułowanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę ustawodawstwa wspólnotowego, które ma bezpośredni lub pośredni wpływ na środowisko, zostały określone przepisy wykonawcze mające na celu zapewnienie interoperacyjności pomiędzy krajami członkowskimi.

Dyrektywa wymaga, żeby kraje członkowskie wprowadziły usługi sieciowe, które powinny umożliwić wyszukiwanie, przekształcanie, przeglądanie i pobieranie danych przestrzennych oraz uruchomienie usług danych przestrzennych i e-handlu. Te usługi powinny działać zgodnie ze wspólnie uzgodnionymi specyfikacjami i kryteriami minimalnej wydajności, w celu zapewnienia interoperacyjności infrastruktur ustanowionych w krajach członkowskich.

W wielu krajowych i regionalnych infrastrukturach informacji przestrzennej w całej Europie zaczęto dostosowywać się do wymogów dyrektywy i obecnym wyzwaniem jest zakończenie opracowywania wszystkich specyfikacji technicznych, które zapewnią interoperacyjność infrastruktur krajowych w 27 państwach i 23 językach oficjalnych.

Strategia Europa 2020

Strategia *Europa 2020*, zawarta w komunikacie Komisji pod tytułem *Europa 2020: strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*², przedstawia wizję społecznej gospodarki rynkowej Europy w XXI wieku odnoszącej pełne korzyści gospodarcze i społeczne społeczeństwa cyfrowego.

Jedną z flagowych inicjatyw strategii *Europa 2020*, zawartych w komunikacie Komisji zatytułowanym *Europejska agenda cyfrowa*³, przynajmniej doniosła rolę poprawie standardów w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych TIK (*information and communication technologies* – ICT) dla zapewnienia interoperacyjności aplikacji, usług i produktów, mając na względzie zmniejszenie fragmentacji rynku cyfrowego, a jednocześnie promowanie innowacji i konkurencji.

Inną flagową inicjatywą strategii *Europa 2020*, zawartą w komunikacie Komisji zatytułowanym *Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji – postawienie konkurencyjności i rozwoju w centrum uwagi*⁴, wzywa Europę do rozwijania systemu standardów, który spełniałby oczekiwania zarówno uczestników rynku, jak i europejskich władz publicznych, promując jednocześnie wpływy Europy wykraczające poza jednolity rynek w globalnej gospodarce.

Komunikat Komisji zatytułowany *Strategiczna wizja standardów europejskich: dążenie do wzmocnienia i przyspieszenia trwałego wzrostu gospodarki europejskiej do 2020 roku*⁵, stwierdza, że w 2011 roku Komisja stworzy i będzie przewodniczyć dedykowanej platformie z udziałem wielu zainteresowanych uczestników, która będzie jej doradzać w sprawach związanych z wdrażaniem polityki standaryzacji TIK, a w tym programu pracy dla standaryzacji TIK, ustalenia priorytetów dla wsparcia działań legislacyjnych oraz polityki i identyfikacji specyfikacji opracowanych przez organizacje przygotowujące światowe standardy TIK.

² COM(2010) 2020 final, 3.3.2010

³ COM(2010) 245 final, 19.5.2010

⁴ COM(2010) 614 final, 28.10.2010

⁵ COM(2011) 311 final, 1.6.2011

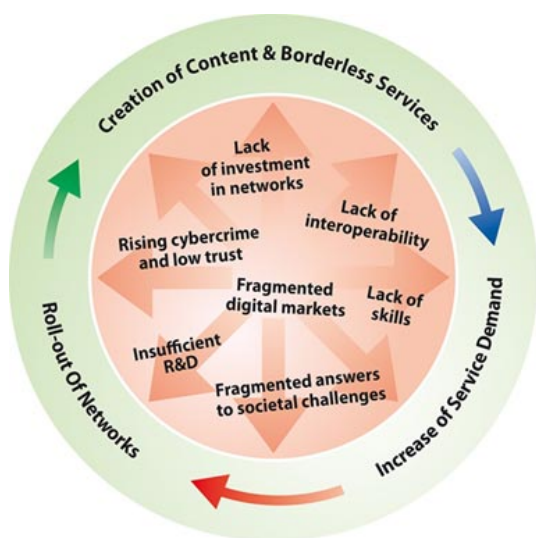
Europejska agenda cyfrowa

Ogólnym celem agendy cyfrowej jest zapewnienie korzyści gospodarczych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego w oparciu o szybki i ultraszybki Internet oraz interoperacyjne aplikacje.

Wdrożenie Europejskiej agendy cyfrowej (*Digital Agenda for Europe – DAE*) znacznie przyczyniłoby się do wzrostu ekonomicznego UE i rozszerzenia korzyści ery cyfrowej na wszystkie dziedziny życia społeczeństwa. DAE określa kluczową rolę, jaką będzie musiało odegrać wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, jeśli Europa chce osiągnąć swoje ambitne cele dotyczące 2020 roku. Celem tym jest maksymalne wykorzystanie społecznego i ekonomicznego potencjału TIK, zwłaszcza Internetu, jako ważnego środka działalności ekonomicznej i społecznej. Skuteczna realizacja agendy będzie bodźcem dla innowacji, wzrostu gospodarczego i poprawy warunków codziennego życia zarówno obywateli jak i przedsiębiorstw.

Agenda obejmuje kluczowe działania w siedmiu obszarach (rysunek):

- 1) stworzenia jednolitego rynku cyfrowego,
- 2) poprawy ramowych warunków dla interoperacyjności między produktami i usługami TIK,
- 3) podnoszenia zaufania i bezpieczeństwa w zakresie Internetu,
- 4) gwarantowania dostępu do znacznie szybszego Internetu,
- 5) stymulowania inwestycji w badania i rozwój,
- 6) podnoszenia poziomu wiedzy, umiejętności cyfrowych oraz włączenia społecznego,
- 7) stosowanie TIK dla stawiania czoła takim wyzwaniom społecznym, jak zmiany klimatyczne, rosnące koszty opieki zdrowotnej i starzenie się ludności.

Rysunek

Legenda:

- Creation of content & borderless services
Tworzenie treści i usług ponadgranicznych
- Increase of service demand
Wzrost popytu na usługi
- Roll-out of networks
Rozwijanie sieci
- Lack of investment in network
Brak inwestycji w sieci
- Lack of interoperability
Brak interoperacyjności
- Rising cybercrime and low trust
Wzrost cyberprzestępczości i niskie zaufanie
- Fragmented digital markets
Fragmentacja rynków cyfrowych
- Lack of skills
Brak umiejętności
- Insufficient R & D
Niewystarczające B & R
- Fragmented answers to societal challenges
Niepełne odpowiedzi na wyzwania społeczne

Jednolity rynek cyfrowy

Nadszedł czas, żeby jednolity rynek zapewnił korzyści ery cyfrowej.

Europa jest ciągle szachownicą krajowych rynków internetowych, a Europejczycy są pozbawieni możliwości odnoszenia korzyści z jednolitego rynku cyfrowego. Treści i usługi, w tym handlowe i kulturalne, powinny przepływać przez granice; należy to osiągnąć poprzez eliminowanie barier regulacyjnych a także ułatwienie płatności i fakturowania drogą elektroniczną, rozstrzygania sporów i wzmacniania zaufania klientów. Można i trzeba zrobić więcej w ramach istniejących ram prawnych, aby osiągnąć jednolity rynek w sektorze telekomunikacji.

Interoperacyjność i standardy

Potrzebujemy efektywnej interoperacyjności między usługami i produktami TIK dla zbudowania prawdziwie cyfrowego społeczeństwa.

Internet jest najlepszym przykładem potęgi technicznej interoperacyjności. Jego otwarta architektura przyniosła interoperacyjne urządzenia i aplikacje miliardom ludzi na całym świecie. Żeby jednak czerpać pełne korzyści z wprowadzenia TIK w Europie, zasadnicze znaczenie ma wspieranie interoperacyjności między urządzeniami, aplikacjami, hurtowniami danych, usługami i sieciami. Ramowe warunki dla interoperacyjności mogą być usprawnione na wiele sposobów. Jednym z ważnych kroków w tym kierunku jest zapewnienie, aby dobre standardy TIK stały się dostępne i stosowane zwłaszcza, w zamówieniach publicznych i legislacji.

Zaufanie i bezpieczeństwo

Europejczycy nie będą korzystać z technologii, do której nie mają zaufania – era cyfrowa nie jest ani „wielkim bratem” ani „cyber dzikim zachodem”.

Europejczycy nie będą angażować się w coraz bardziej wyrafinowaną działalność online, o ile nie będą czuli, że oni i ich dzieci mogą w pełni polegać na swoich sieciach. Zasadnicze znaczenie ma rozwiązanie problemu wzrostu „cyberprzestępczości”. Mnożenie się baz danych i nowych technologii przynosi coraz to nowe wyzwania. Prawo do prywatności i ochrona danych osobowych są podstawowymi prawami w UE, które muszą być skutecznie przestrzegane w cyberprzestrzeni i poza nią.

Szybki i ultraszybki dostęp do Internetu

Potrzebujemy bardzo szybkiego Internetu dla silnego wzrostu gospodarczego oraz tworzenia miejsc pracy i dobrobytu, jak również dla zapewnienia obywatelom dostępu do treści i usług, których potrzebują.

Europa potrzebuje szerokiego dostępu do szybkiego i ultraszybkiego Internetu oferowanego po cenach wynikających z konkurencji. Celem UE jest dostarczenie szerokopasmowego dostępu wszystkim Europejczykom do 2013 roku oraz zapewnienie, że do 2020 roku: 1) wszyscy Europejczycy będą mieli dostęp do Internetu z prędkością powyżej 30 Mb/s oraz 2) 50% lub więcej europejskich gospodarstw domowych będzie subskrybować dostęp do Internetu z prędkością powyżej 100 Mb/s.

Badania i innowacje

Europa musi więcej inwestować w badanie i innowacje orazi zapewnić, że najlepsze pomysły będą docierać na rynek.

Przyjmując, że TIK przyczyniają się do ogólnej wartości dodanej silnych przemysłów europejskich, takich jak: samochodowy (25%), sprzętu dla gospodarstw domowych (41%), ochrony zdrowia i usług medycznych (33%), brak inwestycji w badania i rozwój TIK zagraża całym sektorom przemysłu i usług UE. Fragmentacja rynku i rozproszone finansowanie badań ograniczają wzrost i rozwój innowacyjnych przedsiębiorstw w dziedzinie TIK, przez co Europa wolno przejmując innowacje oparte na TIK. Zmiany społeczne, takie jak starzenie się ludności i kryzys środowiska naturalnego, są głównymi siłami napędowymi innowacji, natomiast Europa w małym stopniu czyni użytek z zamówień publicznych w dziedzinie innowacji oraz B & R dla podniesienia jakości i wydajności usług publicznych.

Cyfrowe umiejętności, znajomość korzystania i e-włączenie społeczne

Era cyfrowa powinna znamionować zwiększenie możliwości i emancypację; pochodzenie i umiejętności nie powinny być barierą dostępu do potencjału stwarzanego w tej erze.

Korzyści dla społeczeństwa wynikające z TIK

Inteligentne stosowanie technologii i korzystanie z informacji pomoże przeciwstawić się takim wyzwaniom stojącym przed społeczeństwem, jak zmiany klimatyczne i starzenie się ludności.

Używanie i stosowanie TIK ma podstawowe znaczenie dla przeciwstawienia się takim przyszłym wyzwaniom Europy jak: wsparcie dla starzejącego się społeczeństwa, zmiany klimatyczne, zmniejszenie zużycia energii, poprawa wydajności i mobilności transportu, zwiększenie uprawnień pacjentów oraz włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

INSPIRE i agenda cyfrowa: istotne działania

DAE oznacza cały wachlarz środków (101 działań), które będą wprowadzone lub zaproponowane w ciągu najbliższych 2-3 lat, prowadząc do dalszych działań do roku 2015. DAE będzie ewoluować i nowe plany na następnych 10 lat zostaną wyznaczone w ramach strategii *Europa 2020*.

W niniejszym rozdziale bierze się pod uwagę działania, które wydają się być istotne dla INSPIRE.

Obszar I: Jednolity rynek cyfrowy

Działanie 3: Otwarcie zasobów danych publicznych dla ponownego wykorzystania

Przeгляд do 2012 roku dyrektywy dotyczącej ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, zwłaszcza zakresu i zasad pobierania opłat za dostęp i wykorzystanie.

Władze publiczne wytwarzają duże ilości danych, które są istotne dla nowych, innowacyjnych aplikacji i usług transgranicznych (np. prognozy pogody i usługi ubezpieczeniowe). Informacji sektora publicznego (*Public Sektor Information* – PSI) są największym źródłem informacji w Europie, jego wartość rynkowa jest szacowana na 27 mld EUR. Wykorzystywane ponownie, dane publiczne mogłyby generować powstanie nowych przedsiębiorstw i miejsc pracy oraz dać konsumentom możliwość wyboru i uzyskania więcej wartości za swoje pieniądze. Korzystanie z tych informacji jest często ograniczone do administracji i organów publicznych. Administracja mogłaby stymulować rynki treści internetowych poprzez szersze udostępnianie informacji sektora publicznego do ponownego wykorzystania na przejrzystych i efektywnych warunkach. Dyrektywa o PSI została przyjęta w 2003 roku ustalając podstawowe zasady dostępności, przejrzystości i limitów kosztowych dla zapewnienia jednakowych warunków ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego do celów komercyjnych. Przygotowując przegląd, Komisja przeprowadziła publiczne konsultacje. Kolejnym krokiem będzie sporządzenie oceny oddziaływania różnych wariantów rozwiązań oraz, w razie potrzeby, zaproponowanie nowelizacji dyrektywy.

Znaczenie dla INSPIRE

Wspólnota INSPIRE powinna wnieść wkład do przeglądu dyrektywy o PSI, która będzie musiała uwzględnić zasady systemu współdzielonych informacji środowiskowych (SEIS), ponieważ ma on znaczny wpływ na dostęp i ponowne wykorzystanie danych i informacji potrzebnych dla usług informacyjnych istotnych dla środowiska. Natomiast w latach 2014-2015 Wspólnota INSPIRE powinna przyczynić się do przeglądu dyrektywy INSPIRE, włącznie z oceną spójności z ewentualnie poddaną przeglądowi dyrektywą PSI oraz dyrektywą o publicznym dostępie do informacji na temat środowiska.

Obszar II: Interoperacyjność i normy

Działanie 21: Zaproponowanie legislacji na temat interoperacyjności TIK

Jako część przeglądu polityki standaryzacji UE propozycja środków prawnych dotyczących interoperacyjności TIK dla zreformowania zasad wdrażania norm TIK w Europie.

Urządzenia, aplikacje i usługi cyfrowe powinny współdziałać bez zarzutu zawsze i wszędzie. W Europie jesteśmy jednak jeszcze daleko od tego. Fragmentacja potencjalnego rynku na technologie i produkty wytworzone w UE hamuje wzrost europejskiego sektora TIK. Lepsze ogólnoeuropejskie standardy zwiększyłyby interoperacyjność i zapewniłyby transgraniczne funkcjonowanie aplikacji i urządzeń. Obecne standardy wydawane przez organizacje międzynarodowe nie mogą być uważane, zgodnie z obecnym ustawodawstwem, za standardy europejskie. Tymi problemami zajmuje się reforma ram standaryzacyjnych UE, która ma zasadnicze znaczenie dla dotrzymania kroku szybko rozwijającym się międzynarodowym rynkom technologii.

Działanie 22: Promowanie zasad przyjmowania standardów

Promowanie odpowiednich zasad dotyczących podstawowych praw własności intelektualnej oraz warunków licencjonowania przy przyjmowaniu standardów, szczególnie poprzez wytyczne do 2011 roku.

Nowe standardy techniczne są przyjmowane bez uwzględnienia relatywnych kosztów alternatywnych rozwiązań technicznych. Często nieuwzględniane są koszty wdrażania technologii proponowanych jako standardy. Kiedy koszty wdrażania nie są jasno określone, może to prowadzić do przedsięwzięcia uzależnionego od uzgodnionych standardów do poważnych trudności finansowych. Przyjmując standardy, różne organy standaryzacyjne stosują obecnie różne podejście do licencjonowania. Komisja będzie działać w kierunku harmonizacji tych rozbieżnych praktyk i sformułuje podstawowe zasady do przestrzegania przy standardach, które mają być uznane w całej UE.

Działanie 23: Wydanie wytycznych standaryzacji i zamówień publicznych TIK

Wydanie komunikatu w 2011 roku zawierającego zalecenia na temat związku między standaryzacją TIK i zamówieniami publicznymi, które mają pomóc władzom publicznym w stosowaniu standardów.

Władze publiczne powinny robić jak największy użytek z dostępnych standardów przy zakupach sprzętu, oprogramowania i usług IT od dostawców zewnętrznych. Praktyki władz publicznych w krajach EU różnią się jednak znacznie gdy dochodzi do rozpisania specyfikacji przetargowych dla zamówień publicznych. W niektórych przypadkach władze publiczne w sposób niezamierzony są skazane na określone rozwiązania IT przez dziesięciolecia, po prostu dlatego, że nie sformułowały dostatecznie elastycznych specyfikacji przetargowych pozwalających na szerszy wybór w warunkach ewolucji technologicznej. Komisja sporządzi szczegółowe wytyczne, jak zrobić najlepszy użytek ze standardów TIK w specyfikacjach przetargowych. Na przykład, władze publiczne powinny wybrać standardy, które mogą być wdrożone przez wszystkich zainteresowanych dostawców, dopuszczając większą konkurencję i zmniejszając ryzyko, że zostaną trwale związani z jednym dostawcą. Komisja wyda komunikat w 2012 roku dotyczący standaryzacji i zamówień publicznych oraz upewni się, że wytyczne mogą być praktycznie stosowane przez wszystkich zlecających zamówienia publiczne na towary i usługi TIK.

Działanie 24: Przyjęcie strategii i ram interoperacyjności europejskiej

Promowanie interoperacyjności poprzez przyjęcie w 2010 roku europejskiej strategii interoperacyjności i europejskich ram interoperacyjności.

Europa dotychczas nie czerpie maksymalnych korzyści z interoperacyjności. Słabości w przyjmowaniu standardów, zamówieniach publicznych i koordynacji między europejskimi władzami publicznymi uniemożliwiają, tak dobre jak powinno być, transgraniczne funkcjonowanie urzędów i usług cyfrowych. Przy ustalaniu krajowych usług publicznych istnieje ryzyko, że poszczególne kraje członkowskie przyjmą rozwiązania, które będą niekompatybilne ze sobą. Pojawiają się nowe bariery elektroniczne, tzw. „e-bariery” – utrudniające właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Państwa członkowskie i Komisja powinny robić

więcej celem uprzedzenia pojawienia się tych nowych e-barier i wynikającej z tego fragmentacji rynku poprzez uzyskanie większej interoperacyjności systemów publicznych IT w całej UE. W celu promowania interoperacyjności pomiędzy administracjami publicznymi Komisja przyjęła europejską strategię interoperacyjności i europejskie ramy interoperacyjności.

Znaczenie dla INSPIRE

INSPIRE stanowi milowy krok w zakresie promowania wspólnego korzystania z danych i interoperacyjności w całej Europie.

W niedawnym komunikacie Komisji zatytułowanym *W kierunku interoperacyjności dla europejskich usług publicznych*⁶ uznano działanie dotyczące interoperacyjności za mające zasadnicze znaczenie dla maksymalizacji społecznego i ekonomicznego potencjału technologii informacyjno-komunikacyjnych TIK. Komunikat ten wprowadził europejską strategię interoperacyjności (ESI) oraz europejskie ramy interoperacyjności (ERI) w celu promowania interoperacyjności pomiędzy administracjami publicznymi. Zaproponowano dwa podejścia:

- **Podejście z góry w dół (lub globalne):** 1) uwzględnia kontekst polityczny i jego ewolucję (EU 2020 DAE), 2) rozwija różne ramy takie jak ESI i ERI, wytyczne dla architektury i innych metod oraz wytycznych, 3) ocenia implikacje proponowanej nowej legislacji UE dla TIK.
- **Podejście z dołu do góry (lub sektorowe):** 1) oddziałuje poprzez projekty sektorowe na określone istotne tematy, stwarzając możliwość pokonania konkretnych trudności w zakresie interoperacyjności, 2) rozwija nowe usługi i narzędzia w określonym sektorze, przy czym należy mieć na uwadze **potencjał ponownego wykorzystania takich rozwiązań** w innych sektorach.

Komunikat przyznaje, że ... *inicjatywy UE w wielu sektorach podkreśliły również znaczenie interoperacyjności ...*

W odniesieniu do środowiska, dyrektywa INSPIRE 2007/2/EC ustanowiła infrastrukturę danych przestrzennych w Europie dla celów polityki środowiskowej UE oraz polityki i działalności, które mogą mieć wpływ na środowisko. Dla zapewnienia, że dane przestrzenne i usługi są dostępne we Wspólnocie i w kontekście ponadgranicznym w sposób interoperacyjny, dyrektywa wymaga, żeby zostały przyjęte techniczne zasady wdrażania elementów niezbędnych dla interoperacyjności infrastruktury: metadanych⁷, interoperacyjności danych przestrzennych i usług⁸, usług sieciowych⁹, współdzielenia się danymi przestrzennymi i usługami¹⁰ oraz monitoringu i sprawozdawczości¹¹, a krajowe infrastruktury żeby zostały odpowiednio dostosowane.

Akty prawne INSPIRE i towarzyszące im wytyczne sprzyjają interoperacyjności usług sieciowych krajów członkowskich INSPIRE jak również interoperacyjności w zakresie zbiorów i usług danych przestrzennych.

Zgodnie z artykułem 20 dyrektywy INSPIRE

Przepisy implementacyjne, o których mowa w niniejszej dyrektywie, uwzględnią standardy przyjęte przez europejskie organy standaryzacyjne zgodnie z procedurami zawartymi w dyrektywie 98/34/EC jak również standardy międzynarodowe.

⁶ COM(2010) 744 final, 16.12.2010

⁷ Rozporządzenie (EC) No 1205/2008, 4.12.2008

⁸ Rozporządzenie Komisji (EU) No 1089/2010, 23.11.2010

⁹ Rozporządzenie (EC) No 976/2009, 20.10.2009

¹⁰ Rozporządzenie (EU) No 268/2010, 30.3.2010

¹¹ Decyzja No 2009/442/EC, 11.6.2009

Komunikat przewiduje, że poprzez opracowanie standardów technicznych dla INSPIRE oraz pokonywanie konkretnych wyzwań dla interoperacyjności, społeczność INSPIRE wprowadzi nowe usługi i narzędzia, które będą mogły być ponownie wykorzystane w innych sektorach mających do czynienia z lokalizacją i usługami geoinformacyjnymi (nie tylko dla środowiska).

Z tych względów niezwykle ważne jest, żeby nowe standardy opracowane w ramach DAE uwzględniały wszystkie specyfikacje i wytyczne INSPIRE. Natomiast architektura INSPIRE mogłaby być poprawiona, jeśli rynek przyjmie nowe, bardziej rygorystyczne standardy. Idealem byłoby podjęcie wysiłków dla promocji przyjęcia specyfikacji INSPIRE jako standardów międzynarodowych dla usług lokalizacyjnych.

Prace INSPIRE powinny również wnieść udział do treści wytycznych dla zamówień publicznych w odniesieniu do elementów geoprzestrzennych systemów e-administracji, które powinny być sfinalizowane do roku 2012.

Obszar VII: TIK dla wyzwań społecznych

Działanie 84: Wspieranie transgranicznych usług e-administracji w ramach jednolitego rynku

Komisja Europejska udzieli wsparcia dla transgranicznych usług e-administracji działających na jednolitym rynku poprzez program konkurencyjności i innowacji oraz program rozwiązań dotyczących interoperacyjności dla europejskich administracji publicznych.

e-Administracja może wesprzeć dalszą budowę rynku wewnętrznego przez ułatwienie przedsiębiorcom zakładania i prowadzenia firm w każdym miejscu w Europie, niezależnie od początkowej lokalizacji oraz przez umożliwienie obywatelom studiowania, pracy, mieszkania i przejścia na emeryturę w całej Unii Europejskiej poprzez zapewnienie interoperacyjnych usług ponadgranicznych. Komisja wspiera pilotowanie tych usług poprzez program wspierania polityki dotyczącej TIK, a zwłaszcza poprzez programy pilotowe na wielką skalę. Program rozwiązań dotyczących interoperacyjności dla europejskich administracji publicznych jest ważnym instrumentem, który mógłby analizować i proponować sposoby zapewnienia rozwoju wspólnych usług i typowych instrumentów opracowanych i zademonstrowanych w programach pilotowych na wielką skalę. Komisja przyjmie plan działania e-administracji na lata 2011-2015 wzywający również do usług transgranicznych.

Działanie 85: Przegląd dyrektywy dotyczącej publicznego dostępu do informacji na temat środowiska

Przeprowadzenie do 2011 roku przeglądu dyrektywy dotyczącej publicznego dostępu do informacji na temat środowiska (dyrektywa 2003/4/EC dotycząca publicznego dostępu do informacji na temat środowiska).

Usługi e-środowisko jako kategoria usług e-administracji są albo słabo rozwinięte albo rozdzielone przez granice narodowe. Należy dokonać przeglądu i zmodernizować prawo wspólnotowe w tej dziedzinie. Usługi e-administracji oferują oszczędny sposób uzyskania lepszych usług przez każdego obywatela i każde przedsiębiorstwo oraz opartą na uczestnictwie, otwartą i przejrzystą administrację. Usługi e-administracji mogą obniżyć koszty i umożliwić zaoszczędzenie czasu administracjom publicznym, obywatelom i przedsiębiorstwom.

Mogą również pomóc w ograniczeniu ryzyka zmian klimatycznych, zagrożeń naturalnych i spowodowanych przez człowieka poprzez dzielenie się danymi i informacjami na temat środowiska. Komisja przeanalizuje sprawozdania krajowe na temat stosowania dyrektywy dotyczącej dostępu publicznego do informacji na temat środowiska i, w razie potrzeby, przedstawi propozycje jej nowelizacji. Komisja będzie nadal zbierać informacje potrzebne dla ewentualnej nowelizacji w przyszłości.

Działanie 86: Wdrożenie transgranicznych usług e-środowisko

Wdrożenie usług informacji e-środowisko, w tym monitoringu przez zaawansowane sieci czujników.

Przy stałym postępie w dziedzinie TIK sprawiającym, że rozwiązania TIK stają się bardziej efektywne kosztowo, jest coraz bardziej oczywiste, że istnieją możliwości wykorzystania ich dla wsparcia osiągnięcia celów polityki środowiskowej UE. Przez cały okres 6. Programu Działania Środowiskowego 2002-2012 Komisja była zaangażowana we wzmacnianie podstaw dla tworzenia tej polityki, mocno podkreślając znaczenie wdrażania i oceny skutków regulacji. Z tego względu oraz mając szereg innych celów na uwadze, opracowany został system współdzielonych informacji środowiskowych (SEIS), który ma zapewnić następujące elementy w trzech głównych nurtach działania: udoskonalenie wymogów prawnych, zbudowanie infrastruktury danych i informacji oraz zbudowanie infrastruktur monitorowania (w tym czujników) oraz protokołów. Do końca 2011 roku plan wdrożenia SEIS nakreślił priorytety oraz lepsze koordynowanie i planowanie wzajemnie wspierających się działań. Do końca 2016 roku usługi e-środowisko w zakresie e-administracji będą dostępne i interoperacyjne, funkcjonując ponad granicami administracyjnymi i jurysdykcyjnymi, a do 2020 roku jakość i dostępność danych będzie wystarczająca dla wsparcia związanych ze środowiskiem celów polityki UE osiągniętych na szczeblu paneuropejskim.

Znaczenie dla INSPIRE

W 2011 roku rozpoczął działalność geoportal INSPIRE zapewniający interoperacyjny dostęp do zasobów danych przestrzennych i usług krajów członkowskich, zgodnie z artykułem 15 (1) dyrektywy INSPIRE 2007/2/EC.

INSPIRE prosi kraje członkowskie o wprowadzenie interoperacyjnych usług e-administracji (dla środowiska) przez promocję stosowania wspólnych standardów ułatwiających aplikacje transgraniczne. Niektóre kraje już przewidziały integrację usług INSPIRE jako kluczowy element e-administracji (np. Cyfrowa Norwegia – *Digital Norway*). W tym przypadku przyjęte standardy powinny być wspólne, żeby zapewnić pełną interoperacyjność usług publicznych.

Przyczyniając się do rozwoju usług INSPIRE, DAE przyspieszy i ułatwi wdrożenie INSPIRE.

Przegląd w 2013 roku dyrektywy dotyczącej publicznego dostępu do informacji na temat środowiska 2003/4/EC mógłby uzupełnić przepisy INSPIRE, koncentrując się na usługach informacyjnych, w tym również na danych nieprzestrzennych i dokumentach.

Wnioski

Dyrektywa INSPIRE została zaprojektowana dla ułatwienia dostępu i promowania interoperacyjności danych przestrzennych i usług, które są istotne dla polityki środowiskowej i polityki mającej wpływ na środowisko. Z definicji jest to infrastruktura służąca wielu celom, ponieważ większość tematów danych jest istotna dla polityki w różnych dziedzinach, takich jak np.: rolnictwo, transport i planowanie przestrzenne.

Zbudowanie i utrzymanie INSPIRE nie jest łatwym zadaniem i wymaga połączenia zasobów technicznych, finansowych, ludzkich i politycznych, a także czynników kulturowych, dla uwzględnienia europejskiej złożoności. Faktycznie, bogactwo i różnorodność Europy sprawiają, że zadanie to jest wielkim wyzwaniem, a jedyną drogą jest włączenie do jego realizacji wszystkich istotnych interesariuszy, tak aby INSPIRE stało się wspólną sprawą.

Niesłychanie istotne jest zwiększenie korzyści płynących z wdrażania INSPIRE poprzez przyjęcie INSPIRE jako wzoru i/lub podstawowej warstwy do budowy usług e-administracji przewidzianych w *Europejskiej agendzie cyfrowej*.

Niniejszy artykuł pokazuje możliwe oddziaływania synergiczne stymulujące rozwój inwestycji. Łącząc niektóre działania określone w DAE z mapą drogową INSPIRE, możliwe będzie rozszerzenie infrastruktury INSPIRE, z korzyścią dla innych dziedzin oraz pozwoli na szybsze i bardziej efektywne zastosowanie rozwiązań implementacyjnych.

Źródła internetowe

Artykuł opiera się na informacjach publikowanych na stronie internetowej DAE, która jest stale aktualizowana przez Komisję (http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm). Proszę zawsze sięgać do tej strony po aktualne informacje na temat postępu osiągniętego w realizacji DAE.

Streszczenie

W zakresie realizacji INSPIRE i niektórych działań przewidzianych w Europejskiej agendzie cyfrowej (Digital Agenda for Europe – DAE) występują pewne podobieństwa i synergie, które powinny być wykorzystane.

DAE jest strategią Europy dla osiągnięcia kwitnącej gospodarki cyfrowej do 2020 roku. Nakreśla ona między innymi kierunki polityki i działania dla maksymalizacji korzyści z rewolucji cyfrowej dla usług e-środowiska. E-środowisko można opisać jako wykorzystanie i promocję technologii informacyjno-komunikacyjnych TIK dla celów oceny i ochrony środowiska, planowania przestrzennego oraz zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych z udziałem społeczeństwa. Usługi e-środowiska są ściśle powiązane z budowaniem SEIS (Systemu Współdzielonych Informacji Środowiskowych), GMES (Globalnym Monitorowaniem Środowiska i Bezpieczeństwa) oraz INSPIRE.

DAE obejmuje również otwarty dostęp do danych, uwzględniając przeglądanie informacji sektora publicznego (Public Sector Information – PSI). PSI jest największym pojedynczym źródłem informacji w Europie, wytworzonej i zbieranej przez organy publiczne i obejmującej mapy cyfrowe, dane meteorologiczne, prawne, dotyczące ruchu drogowego, finansowe, gospodarcze i inne. Większość tych danych może być ponownie wykorzystana lub zintegrowana w nowe produkty i usługi transgraniczne dotyczące środowiska, takie jak prognozy meteorologiczne i usługi ubezpieczeniowe, a otwarta administracja wpływa na sposób w jaki organizacje na całym świecie udostępniają je obywatelom i społecznościom. Lepszy dostęp do PSI może podnieść jakość życia i spowodować łatwiejsze współdziałanie z administracją w zakresie ochrony środowiska i trwałego rozwoju.

Niniejszy artykuł stanowi krótkie wprowadzenie do dyrektywy INSPIRE i DAE oraz analizuje możliwe synergie.

Alessandro Annoni
alessandro.annoni@jrc.ec.europa.eu